וְהַדָּשׁוֹת בִּתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר, מותר לחוסמן, וְאֵינוֹ עוֹבֵר מְשׁוּם בַּל תַּחְסֹם, כיון שמה שאמרה התורה (דברים כה ד) ׳לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ׳ היינו בתבואה רגילה שאינה תרומה ומעשר, שהרי בדרך כלל מפרישים את התבואה והמעשר רק לאחר הדישה והמירוח, שחל עליה חיוב תרומה ומעשר, ולא אסרה התורה לחסום באופן שאינו מצוי, שהפריש תרומה ומעשר קודם שחל חיובו. וכן באופן שהפרות מרכסות בתבואה, כיון שכבר התחייבה התבואה בתרומה ומעשר אין איסור בחסימתן, כמבואר לעיל (פט.) שלאחר גמר מלאכה לחיוב מעשר אין איסור לחסום. אֲבָל מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן – שלא יחשדו בו שעובר על איסור ׳לֹא תחסום׳, מֻבְיָא פירות חולין בשיעור ׳בּוּל׳ – מלא אגרוף מֵאוֹתוֹ הַמִּין שהיא דשה בו, וְתוֹלֶה לָהּ – מניחו בְּתוֹךְ טַרְסָקְלִין שֶׁבְּפִיָּהּ – שק או סל התלוי בצווארה ואוכלת ממנו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי אוֹמֵר, אף שאינו יכול להביא לה סתם מין אחר, אבל מֻבְיָא כַּרְשִׁינִים [–כוסמת] וְתוֹלֶה לָהּ, משום שֶׁהַכַּרְשִׁינִים יָפוֹת לָהּ מִן הַכֹּל – בריאות וטובות יותר משאר המינים.

מקשה הגמרא: וּרְמִינְהִי – יש להקשות סתירה מברייתא זו לברייתא אחרת, פָּרוֹת הַמְרַכְּסוֹת בְּתְבוּאָה, רשאי לחוסמם וְאֵינוֹ עוֹבֵר מְשׁוּם בַּל תַּחְסֹם. וּפרות הַדָּשׁוֹת בִּתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר, עוֹבֵר בהן מְשׁוּם בַּל תַּחְסֹם. וְנִבְרֵי הַדֶּשׁ בְּפָרָתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וחוסמה מדעת הישראל, הישראל אֵינוֹ עוֹבֵר מְשׁוּם בַּל תַּחְסֹם. וְיִשְׂרָאֵל הַדֶּשׁ בְּפָרָתוֹ שֶׁל נָכְרִי וחוסמה, עוֹבֵר מְשׁוּם בַּל תַּחְסֹם. קַשְׁיָא תְּרוּמָה אַתְּרוּמָה, קַשְׁיָא מַעֲשֵׂר אַמַּעֲשֵׂר, שבברייתא הראשונה מבואר שאין איסור לחסום בדישת תבואה ומעשר, ואילו בברייתא זו מבואר שיש בזה איסור.

מיישבת הגמרא חלק מהקושיא: בִּשְׁלָמָא תְּרוּמָה אַתְּרוּמָה לֹא קַשְׁיָא, כיון שניתן לחלק ולומר שכָּאן – בברייתא הראשונה מדובר בְּתְרוּמָה ממש, ומותר לחסום בה, כטעם שהתבאר לעיל, וְכָאן – בברייתא השניה, מדובר בִּגְיִדּוּלֵי תְּרוּמָה – שזרע את התרומה וצמחה, שכיון שמן התורה אין הגידולים נחשבים תרומה יש בהם איסור לא לחסום, מסיימת הגמרא: אֶלָּא מַעֲשֵׂר אַמַּעֲשֵׂר עדיין קַשְׁיָא. וְכִי תֵּימָא דְּמַעֲשֵׂר אַמַּעֲשֵׂר נַמִּי לֹא קַשְׁיָא, כיון שכָּאן – בברייתא המתירה מדובר בְּמַעֲשֵׂר ממש, וְכָאן – בברייתא האוסרת מדובר בִּגְיִדּוּלֵי מַעֲשֵׂר, אין לחלק כך, משום שבִּשְׁלָמָא גִּידּוּלֵי תְּרוּמָה, הרי דינם מדרבנן כִּתְרוּמָה, והוצרכה הברייתא לחדש שמכל מקום יש בהם איסור חסימה, אֶלָּא גִּידּוּלֵי מַעֲשֵׂר, הרי חוֹלִין גמורים נִינְהוּ, דִּתְנַן בתרומות (פ״ט מ״ד), גִּידּוּלֵי טֶבֶל וְגִידּוּלֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, הרי הם חוֹלִין, ואם כן פשוט שאסור לחסום בהם, ולא היתה הברייתא צריכה לחדש זאת.

מתרצת הגמרא: אֶלָּא לֹא קַשְׁיָא, הָא – הברייתא האוסרת לחסום במעשר עוסקת בְּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן, שהוא מותר לזרים ומכונה ׳דישו׳ של הבעלים, ואסור לחסום בו, וְהָא – הברייתא המתירה לחסום עוסקת בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי חוץ לירושלים, שכיון שהוא אסור באכילה מן התורה, אינו קרוי ׳דישו׳, ומותר לחסום.

מתרצת הגמרא באופן נוסף: וְאִיבָּעְיָא אֵימָא, הָא וְהָא – שתי הברייתות עוסקות בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְלֹא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי מֵאִיר, וְהָא רַבִּי יְהוּדָה. מבארת הגמרא: הָא – הברייתא המתירה לחסום במעשר סוברת כְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר (קידושין נב:) מַעֲשֵׂר שני מָמוֹן גָּבוֹהַּ – של ה׳ הוּא, ואין זה בכלל ׳דישו׳, וְהָא – הברייתא האוסרת לחסום סוברת כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר, מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מָמוֹן חֲדָיוֹט הוּא, והוא בכלל ׳דישו׳ שאסרה התורה לחסום בו.

הגמרא מבארת כיצד יתכן מעשר קודם דישה, כמבואר בברייתא. מבררת הגמרא: הֵיכִי דָּמֵי שיהיה מעשר קודם דישה, והרי חיוב מעשר הוא רק בגמר מלאכה. מבארת הגמרא: בְּגוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ בְּשִׁבֳּלִין – שהקדים להפריש תרומה ומעשר בעודם שיבולים, קודם שחל עליו חיוב, ובאופן כזה חלה הפרשתו.

מקשה הגמרא: וְלִרַבִּי יְהוּדָה הסובר שמעשר שני ממון הדיוט הוא, וְהָא בָּעֵי חוֹמָה – והרי יש צורך להכניס את המעשר לחומת ירושלים כדי להתירו באכילה, שנאמר (דברים יב יז) ׳לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ׳, ואיך הלאו של לא תחסום דוחה איסור זה.

מתרצת הגמרא: כְּגוֹן שֶׁדָּשׁ את התבואה לִפְנִים מֵחוֹמַת בֵּית פַּאגֵי – בתוך חומות ירושלים במקום הנקרא ׳בית פאגי׳, והוא חלק שהוסיפו על ירושלים.

מתרצת הגמרא באופן נוסף את הסתירה בברייתות: אִיבָּעְיָא אֵימָא, לֹא קַשְׁיָא, כָּאן – בברייתא המתירה לחסום מדובר בְּמַעֲשֵׂר וַדַּאי, וְכָאן – בברייתא האוסרת מדובר בְּמַעֲשֵׂר דְּמַאי – פירות עם הארץ שחיובם במעשר הוא רק מספק ומדרבנן, והלאו של ׳לא תחסום׳ דוחה איסור אכילת מעשר דרבנן. אומרת הגמרא: הַשְׁתָּא דְּאָתְית לְהָכִי – עכשיו שבאת לתירוץ זה, תְּרוּמָה אַתְּרוּמָה נַמִּי לֹא קַשְׁיָא – יש ליישב כך גם את הסתירה מתרומה לתרומה, ולומר שכָּאן – בברייתא המתירה לחסום בתרומה, מדובר בְּתִרוּמַת וַדַּאי, וְכָאן – בברייתא האוסרת מדובר בְּתִרוּמַת דְּמַאי, ולכן עובר בלא תחסום. מקשה הגמרא: בִּשְׁלָמָא ׳מַעֲשֵׂר דְּמַאי׳ אִיכָּא, אֶלָּא ׳תְּרוּמַת דְּמַאי׳ מִי אִיכָּא – וכי בתרומה שייך ׳דמאי׳, וְהָתַנְיָא בברייתא, אַף הוּא – יוחנן כהן גדול, בִּיטֵּל אֶת אמירת הַוִּידּוּי – וידוי מעשרות, וְנָזַר עַל הַדְּמַאי – שהקונה פירות מעם הארץ עליו לחשוש שמא לא הופרשו המעשרות, וצריך להפריש, והטעם שגזר היה לְפִי שֶׁשָּׁלַח לבדוק בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל, וְרָאָה שֶׁלֹּא הָיוּ עמי הארץ מַפְרִישִׁין אֶלָּא תְּרוּמָה גְּדוֹלָה בִּלְבָד, ולכן גזר שהקונה מהם צריך להפריש מספק את שאר המעשרות, אך לגבי תרומה לא גזר.

מתרצת הגמרא באופן אחר את הסתירה לענין תרומה: אֶלָּא לֹא קַשְׁיָא, ובשתי הברייתות מדובר בתרומת מעשר, וְכָאן – בברייתא המתירה לחסום מדובר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וַדַּאי, וְכָאן – בברייתא האוסרת לחסום, מדובר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר דְּמַאי, וגזירת ׳דמאי׳ היתה גם בתרומת מעשר, כיון שאין עמי הארץ מפרישים אותה.

הגמרא פושטת ספק בדין חסימת שור, מהברייתא שהובאה לעיל. מסתפקת הגמרא: בָּעוּ מִינֵיהּ מֵרַב שֵׁשֶׁת, בהמה חולת מעיים, ומחמת החולי הָיְתָה אוֹכֶלֶת וּמַתְרֶזֶת – מוציאה רעי צלול כמים, ואכילת החיטים מזיקה לה, מַהוּ – האם מותר לחוסמה, והספק הוא, האם האיסור לחסום הוא מִשּׁוּם דְּמֻעֲלֵי לָהּ הוּא – שהאכילה טובה לה, וְהָא לֹא מֻעֲלֵי לָהּ – ואילו אכילה זו מזיקה לה, אוֹ דִלְמָא שהאיסור לחסום הוא משום דְּחָזְיָא וּמְצַטַּעֲרָא – שרואה את האוכל ומצטערת כשמונעים אותה מלאכול וְגם כאן הָא חָזְיָא וּמְצַטַּעֲרָא, ויהיה איסור לחוסמה.

פושט רב ששת: אָמַר לְהוּ רַב שֵׁשֶׁת, תְּנִיתוּהָ – שנינו בברייתא לעיל את הפשיטות לספק זה, לגבי בהמה שהיתה דשה בפירות תרומה, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר מֻבְיָא כַּרְשִׁינִים וְתוֹלֶה לָהּ, שֶׁהַכַּרְשִׁינִים יָפוֹת לָהּ מִן הַכֹּל, ומתוך הלשון ׳שהכרשינים יפות לה׳, שְׁמַע מִינָּהּ שהטעם שאסור לחסום מִשּׁוּם דְּמֻעֲלֵי לָהּ הוּא, ואם כן באופן שחסימתה בריאה לה יותר, מותר לחוסמה, שְׁמַע מִינָּהּ.

הגמרא מביאה ספק נוסף בדין חסימת שור, ופושטת אותו מהברייתא שהובאה לעיל. מסתפקת הגמרא: אִיבַּעְיָא לְהוּ, מַהוּ שֶׁיֹּאמַר אָדָם לְנִכְרִי, חֲסוֹם את פָּרָתִי, וְדוּשׁ בָּהּ את התבואה שלך. וצדדי הספק הם, מִי אָמְרִינַן, דִּכְרִי אָמְרִינַן לְנִכְרִי שְׁבוּת – הכלל שאנו אומרים שאסור מדרבנן לומר לגוי לעשות מלאכה האסורה, הָנֵי מִילֵּי לְעָנְיַן שַׁבָּת שהחמירה בה התורה, דְּיֵשׁ בה אִיסּוּר סְקִילָה, אֲבָל חֲסִימָה דְּזוּזֵי רק אִיסּוּר לָאו, לֹא יהיה בה איסור אמירה לנכרי, אוֹ דִלְמָא לֹא שְׁנָא, אלא בכל האיסורים יש איסור אמירה לנכרי.

מביאה הגמרא ראיה: תָּא שְׁמַע מהברייתא לעיל, נָכְרִי הַדָּשׁ בְּפָרָתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הישראל אֵינוֹ עוֹבֵר מְשׁוּם בַּל תַּחְסֹם, מדייקת הגמרא, מֻעָבָר הוּא דְּלֹא עָבַר – אינו עובר ממש באיסור לאו, הָא אִיסּוּרָא אִיכָּא – אך משמע שיש איסור בדבר, והיינו איסור דרבנן של אמירה לנכרי. דוחה הגמרא: בְּדִין הוּא דְּאִיסּוּרָא נַמִּי לֵיכָּא – באמת אין אפילו איסור דרבנן, וְאֵירִידִי דְּתָנָא סֵיפָא – אלא אגב כך ששנינו בסיפא דְּיִשְׂרָאֵל הַדָּשׁ בְּפָרָתוֹ שֶׁל נָכְרִי ׳עוֹבֵר׳ בלא תחסום, תָּנָא בְּרֵישָׁא לשון ׳אֵינוֹ עוֹבֵר׳, אך באמת אין אפילו איסור דרבנן.

תָּא שְׁמַע, דִּשְׁלְחוּ לֵיהּ בני ארץ ישראל לְאַבּוּהּ דִּשְׁמוּאֵל – לאביו של שמואל, הָלֵין תּוֹרֵי – שוורים אלו,

דְּגָנְבִין אַרְמָאֵי – שגונבים הגויים את השוורים וּמְגַנְּחִין יַתְהוֹן – ומסרסים אותם מַהוּ, כלומר שור מסורס טוב יותר לחרישה, וידע הגוי שישראל מוזהר על הסירוס, ומפני שרצה בטובתו היה גונב את השור, מסרס אותו, ומחזירו לבעליו, ומכין שנעשה הדבר בידיעת הישראל ולרצונו, הסתפקו בני ארץ ישראל האם יש איסור בדבר. שָׁלַח לְהוּ אבוה דשמואל, הַעֲרֵמָה אִתַּעֲבִיד בְּהוּ – מכיון שנעשתה כאן הערמה, אַעֲרִימוּ עֲלַיְיהוּ וְיִזְדַּבְּנוּן – יש להערים על בעל השור, ולחייבו למכור שורו, ומוכח שיש איסור אמירה לנברי גם באיסור לאו בגון סירוס ולא רק באיסור שבת. דוחה רב פפא את הראיה: אָמַר רַב פָּפָּא, בְּנֵי מַעֲרְבָא – בני ארץ ישראל סָבְרֵי לָהּ כְּרַבִּי חִידְקָא דְּאָמַר בְּנֵי נַחּ מְצוּוִּין עַל הַסֵּירוּס, וְקָא עָבְרֵי הבעלים מִשּׁוּם 'וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל' (ויקרא יט יד) שהכשיל את הגוי בעבירה, אבל בשאר לאוין אין ראיה שיש איסור אמירה לנברי.

דנה הגמרא בדינו של אבוה דשמואל: סָבַר רָבָא לְמֵימַר שצריך דווקא שִׁמְכְּרוּ לְשֻׁחְטָה, שהרי אם ימכרו לחרישה נמצא שהישראל נהנה מהסירוס, שהרי ערך השור עולה מחמת הסירוס. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי לרבא, דַּיְּין שֶׁקָּנַסְתָּ עֲלֵיהֶם מְכִירָה – בקנס זה די לנו כדי שימנעו מלעשות כן, שהרי לא מתקיימת מחשבתו.

מבררת הגמרא: פְּשִׁיטָא בְּנוֹ גָּדוֹל כִּי – כמו אַחֵר דְּמֵי ויכול למכרו לו, בְּנוֹ קָטָן מַאי – האם יכול למוכרו לו. משיבה הגמרא: רַב אַחַי אָסַר, וְרַב אַשִׁי שָׁרֵי.

מביאה הגמרא אופן לקיים את הקנס: מְרֵימַר וּמַר זוּטְרָא, וְאָמְרֵי לָהּ הַנָּהוּ תְּרֵי חֲסִידֵי, מְחַלְּפֵי אַהֲדָדֵי – היו מחליפים שורם זה בזה, לקיים בזה את חיוב מכירת השור.

מביאה הגמרא עוד ספיקות בדין 'לא תחסום': בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא הוֹשִׁיב לָהּ קוֹץ בְּפִיהָ כדי שלא תאכל, מַהוּ לדוש בה. תמהה הגמרא: הוֹשִׁיב לָהּ – אם בכוונה הושיב לה קוץ הלא חֲסִימָה מְעַלְּייתָא היא, ובודאי הדש עובר איסור. אֶלָּא כך הוא הספק, באופן שכבר יָשַׁב לָהּ קוֹץ בְּפִיהָ מַהוּ, האם קודם שדש בה חייב להוציאו או לא.

ואם תרצה לומר שבקוץ אסור משום שזה בגופה, הִרְבִּיץ [–הושיב] לָהּ אֲרִי מְבַחוּץ ומחמת הפחד אינה אוכלת, מַהוּ. תמהה הגמרא: הִרְבִּיץ לָהּ – אם בכוונה הושיב שם אריה הלא חֲסִימָה מְעַלְּייתָא היא. אֶלָּא כך הוא הספק, רָבַץ לָהּ אֲרִי מְבַחוּץ מַהוּ – שכבר היה שם אריה, האם חייב לסלקו, או לא.

ואם תרצה לומר שבקוץ ובאריה שאיננה מסוגלת לאכול כלל אסור, הֶעֱמִיד בְּנָהּ מְבַחוּץ ומחמת כן אינה אוכלת אלא אם כן תהיה רעבה מאד, מַהוּ. וכן יש להסתפק כאשר הָיְתָה צְמֵאָה לְמַיִם, ומחמת כן אינה אוכלת אלא אם כן רעבה קצת, מַהוּ, האם חייב תחילה להשקותה מים.

ספק נוסף: פָּרַם לָהּ קָטַבְלֵיָא [–יריעת עור] עַל גַּבֵּי דִּישָׁהּ, ואין הבהמה רואה את הדישה, מַהוּ, האם נחשב שחוסמה או שאין זה נקרא 'דישו' שהרי איננה יודעת שהיא דשה, ומותר.

אומרת הגמרא: פְּשׁוֹט מֵהָא חָדָא – ניתן לפשוט אחד הספיקות מהברייתא דלהלן, דְּתַנְיָא, רַשַּׁאי בַּעַל פָּרָה לְהַרְעִיב פָּרָתוֹ כְּדֵי שֶׁתֹּאכַל מִן הַדִּישָׁה הַרְבֵּה, וְכֵן רַשַּׁאי בַּעַל הַבַּיִת – בעל הדישה לְהַתִּיר פִּקְיַע עָמִיר – אגודה של קשין משיבולים לאחר שנידושו, שכבר אין בהם גרעינים, ולפרוס אותם לִפְנֵי הַבְּהֵמָה – לכסות את הדישה, כְּדֵי שֶׁלֹּא תֹּאכַל מִן הַדִּישָׁה הַרְבֵּה אלא תאכל מהעמיר, והרי זה דומה לפורס עור על גבי הדישה, ויש לפשוט מכאן שמותר. דוחה הגמרא: שַׁאנִי הָתָם דְּקָא אָכְלָה – כשמתיר העמיר הרי היא אוכלת, ואין לפשוט לפורס עור שאינה אוכלת כלל.

אִיבָּעֵית אֵימָא – עוד יש לדחות שכוונת הברייתא רַשַּׁאי בַּעַל הַבַּיִת לְהַתִּיר פִּקְיַע עָמִיר לִפְנֵי בְּהֵמָה היינו מֵעִיקָּרָא – קודם שתתחיל לדוש, שתאכל הרבה עמיר כְּדֵי שֶׁלֹּא תֹּאכַל הַרְבֵּה מִן הַדִּישָׁה ולא שמכסה בו את הדישה עצמה.

מביאה הגמרא ספק נוסף בדין 'לא תחסום': בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יוֹנָתָן מֵרַבִּי סִימַאי, חֲסָמָהּ מִבַּחוּץ – קודם שתיכנס לדוש מַהוּ. וצדדי הספק הם, האם 'לא תחסום שׁוֹר בְּדִישׁוֹ' אָמַר רַחֲמָנָא, וְהָא לַאו בְּדִישׁוֹ הוּא, כלומר שכל האיסור לחסום, הוא בשעת דישה ממש, אוֹ דִלְמָא 'לֹא תָדוּשׁ בַּחֲסִימָה' אָמַר רַחֲמָנָא – התורה אסרה לדוש בשעה שהשור חסום, ואם כן גם אם חסמה מבחוץ אסור לדוש בה עד שיפתח חסימתה. אָמַר לֵיהּ רבי סימאי, מֵעִית אָכִיךְ אַתָּה לָמֵד – רבי יונתן היה כהן, ומהנאמר אצל הכהנים יש לפשוט את הספק, שנאמר 'יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ אַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ בְּבֹאֲכֶם' (ויקרא י ט) ולכאורה אם נדייק את הפסוק יהיה משמע 'בְּבוֹאֲכֶם' הוּא דְּאָסוּר – שרק לאחר שנכנס הכהן למקדש אסור בשתיית יין, הָא מִישָׁתָא וּמֵיעַל שָׁרֵי – אבל לשתות ולאחר מכן להיכנס צריך להיות מותר, והלא 'וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל' אָמַר רַחֲמָנָא (שם י י), ואם יכנס שתוי הרי אינו יכול להבדיל בין הקודש ובין החול, אֶלָּא מַה הָתָם כשם שלענין כהנים כוונת התורה שִׁכְּשֶׁעַת בִּיאָה לֹא תְּהֵא שִׁכְרוּת, הָכָא נַמִי לענין חסימה כוונת התורה להזהיר שִׁכְּשֶׁעַת דִּישָׁה לֹא תְּהֵא חֲסִימָה.

לאחר שהתבאר שעיקר האיסור הוא לדוש כאשר הבהמה חסומה, מביאה הגמרא דין העולה מכלל זה: תָּנוּ רַבָּנָן, הַחוֹסֵם אֶת הַפָּרָה וחבירו דש בה כשהיא חסומה והתורה אמרה 'לא תחסום שור בדישו' (דברים כה ד), וְכֵן הַמְּזַוֵּג בְּכִלְאַיִם – קשר שור וחמור יחדיו וחבירו חרש בהם, והתורה אמרה 'לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו' (דברים כב י), פָּטוּר, וְאֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא הַדָּשׁ וּמַנְחִיג בִּלְבָד – שהתורה לא הקפידה על מעשה החסימה והקשירה אלא על הדישה ועל ההנהגה.

אִיתְּמַר, חֲסָמָהּ בְּקוֹל – היה גוער בה שלא תאכל, וְכֵן הִנְהִיגָהּ בְּקוֹל – שהיו קשורים שור וחמור יחדיו, וגער בהם כדי שילכו, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חַיָּיב מלקות, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר פָּטוּר. מבארת הגמרא את סברותיהם: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חַיָּיב, משום שֶׁעַקִּימַת פִּיו הַוְיָא מַעֲשֶׂה שהרי מניע את שפתיו בדיבורו, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר פָּטוּר, משום שֶׁקָּלָא לֹא הֲוֵי מַעֲשֶׂה, והתורה מחייבת מלקות רק על לאו שיש בו מעשה.

אֵיתִיבֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ,

אגרות קודש

ב"ה, כ"ט כסלו, תשכ"ב

ברוקלין.

ועד הרבנים דאיסט פלטבוש

ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לאחרי ההפסק הארוך בידיעות ע"ד פעולתם בקדש טהרת עם קדוש, בנין המקוה בשכונתם הט', נעם לי לקבל הודעתם מנר השני אשר הולך הבנין ונבנה.

ויהי רצון אשר כהוראת ימים אלו, בם נכתב מכתבם, ומכתבי מענה, יהי' גם בהאמור הולך ומוסיף מיום ליום, וכל אותם שזכו להתחיל במצוה רבה יברכו על המוגמר.

המשך בעמוד הבא